

Resultat från inventering av vildsvinsskador Sammanfattning

Länsstyrelsen har under april 2023 genomfört två skadeinventeringar av bökskador som orsakats av vildsvinens fodersök. De områden som inventerats är Tranås kommun och ett område i västra delen av Värnamo kommun. Dessa har valts ut med tanke på att kartlägga bökskador i delar av länet som inte inventerats tidigare. Omfattningen på skadorna i de områden som inventerats 2023 är jämförbara med de inventeringar som gjordes i länet 2022. Sedan Länsstyrelsen började inventera vildsvinsskador 2020 har de uppmätta nivåerna minskat från allvarliga till måttliga eller acceptabla skador i jordbruksmark. De lokala variationerna kan dock vara betydande!

Området i Tranås kommun

Området omfattar hela Tranås kommun. Kommunen har under senare år haft växande vildsvinsstammar precis som stora delar av Jönköpings län. Kommunen har ett relativt intensivt jordbruk och rapportering av skadeproblem har lämnats från jordbruket de senaste 10 åren.

I området uppmättes bökskador i både åker- och betesmark ¹. Den genomsnittliga skadenivån uppmättes till 5,38 % av den totalt inventerade arealen. För åkermark var skadan 9,93 % och betesmark 1,72 %.

I bilaga 1 visas var de inventerade jordbruksblocken finns geografiska och den uppmätta andelen av blockarealen som var påverkad av vildsvinsskador.

Området i Värnamo kommun

Området omfattar huvudsakligen Värnamo Sydvästra Älgskötselområde och de licensområden som ligger i denna del av kommunen. Främst i områdets södra del etablerades vildsvinen tidigt under 2000 talet. Problemen med vildsvinsskador har tidigare varit omfattande inom delar av området.

I området uppmättes bökskador i både åker- och betesmark ². Den genomsnittliga skadenivån uppmättes till 3,25 % av den totalt inventerade arealen. För åkermark var skadan 3,48 % och betesmark 2,74 %.

¹ Jordbruksverkets stödberättigade blockareal, Jordbruksblock 2021

² Jordbruksverkets stödberättigade blockareal, Jordbruksblock 2022

2023-06-27

I bilaga 2 visas var de inventerade jordbruksblocken finns geografiskt och den uppmätta andelen av blockarealen som var påverkad av vildsvinsskador.

Metod och genomförande av inventeringen

Metoden bygger på att inventera åker- och betesmarker som finns registrerade i Jordbruksverkets blockdatabas. Vid urvalet slumpas de block som ska inventeras, antal och typ (åker, betesmark) väljs beroende på områdets storlek och övriga förutsättningar.

Inventeringen genomförs i fält av utbildade inventerare som mäter de områden, inom de utvalda blocken, som är påverkade av vildsvinsbök. Vid sammanställning av resultatet räknas den påverkade ytan ut som procentandel av jordbruksblockets totala areal.

Vid inventeringen mäts skador på våren som uppkommer från förra vegetationsperiodens till inventeringstidpunkten, äldre skador mäts inte.

Utveckling av vildsvinsskador i länet

Länsstyrelsen började inventera vildsvinsskador 2020 efter att vildsvinsproblemen aktualiserats nationellt i Vetlanda kommun. Problemen uppmärksammades eftersom skadorna hade ökat dramatiskt under några år.

Omfattningen på skadorna i de områden som inventerats 2023 är jämförbara med de inventeringar som gjordes i länet 2022. Sedan Länsstyrelsen började inventera vildsvinsskador 2020 har de uppmätta nivåerna tenderar att minska från allvarliga till måttliga eller acceptabla skador. De lokala variationerna kan dock vara betydande!

Eftersom vi inventerar olika områden årligen kan vi inte mäta förändringen statistiskt i länet från år till år. I Vetlandaområdet gjordes dock ett omdrev 2022 i samma område som inventerades 2020. Vi uppmätte en stor minskning av skadorna i området. Det stämmer med den sammantagna skadebilden som inventeringarna ger, vildsvinsskadorna har minskat i länet de senaste åren.

I bilderna nedan visas skadeutvecklingen beräknat för ett rutnät med 10 gånger 10 kilometer rutor. Rutor som inte är kompletta redovisas ihop med den närmsta kompletta rutan. Resultaten på denna nivå är oftast inte statistiskt säkerställda men bilderna visar ändå på att det finns tydliga variationer i skadornas storlek.

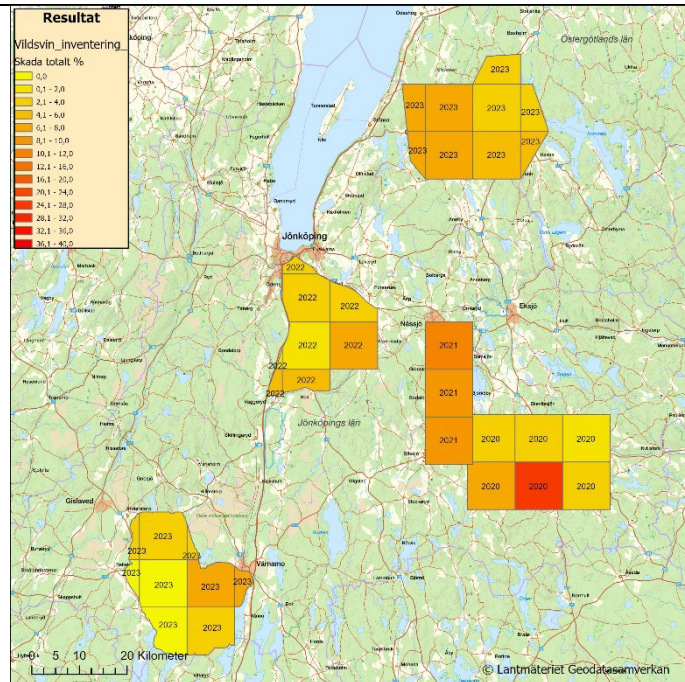
Bilderna inom varje kategori (åkermark och så vidare) har designats så att både inventeringen 2020 och 2022 i Vetlandaområdet kan jämföras

2023-06-27

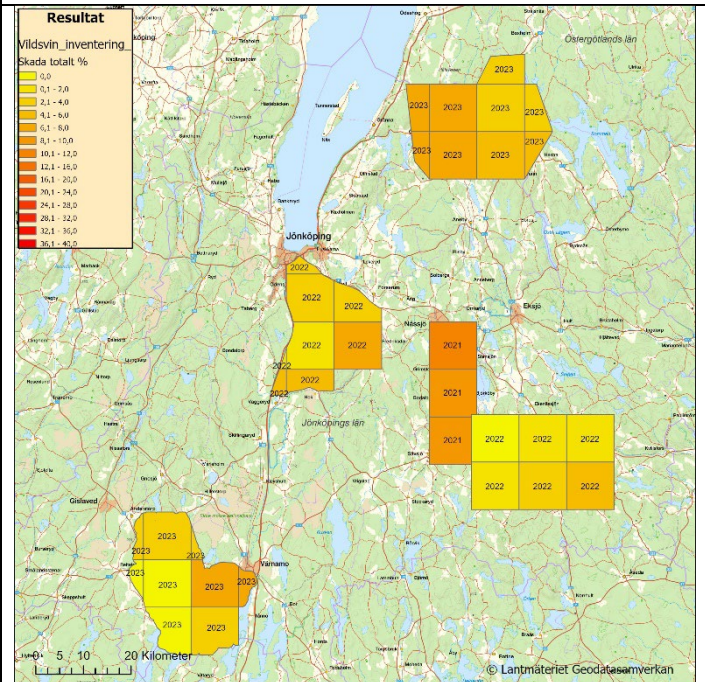
med varandra. Vid inventeringen 2022 uppmättes betydligt mindre vildsvinsskador än 2020 i området.

Bild 1:

Genomsnittlig skada, inkluderar samtliga inventerade åker- och betesmarker. Urvalet visar samtliga inventerade områden, för området i Vetlanda kommun visar resultatet för inventeringen 2020.

Bild 2:

Visar samma områden som bild 1. För området i Vetlanda kommun visar resultatet för inventeringen 2022.

2023-06-27

Bild 3:
Genomsnittlig skada på åkermark. För området i Vetlanda kommun visar resultatet för inventeringen 2020.

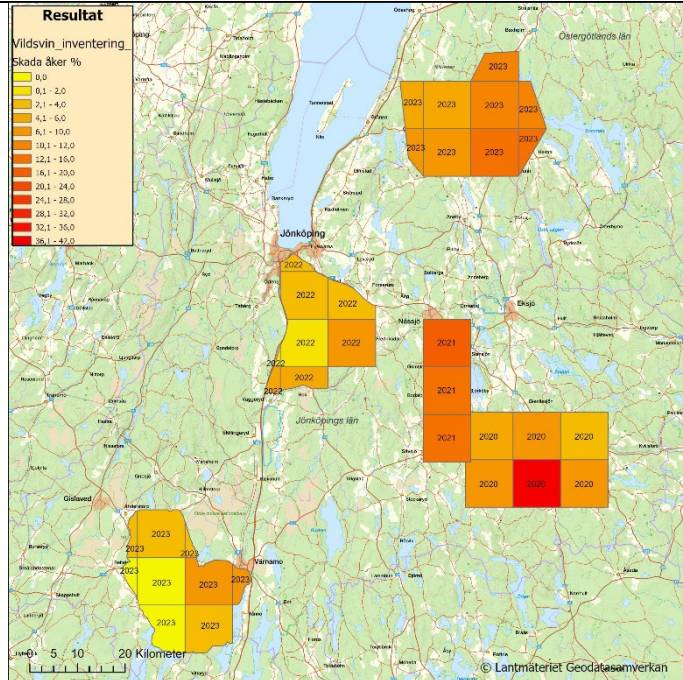

Bild 4:
Genomsnittlig skada på åkermark. För området i Vetlanda kommun visar resultatet för inventeringen 2022.

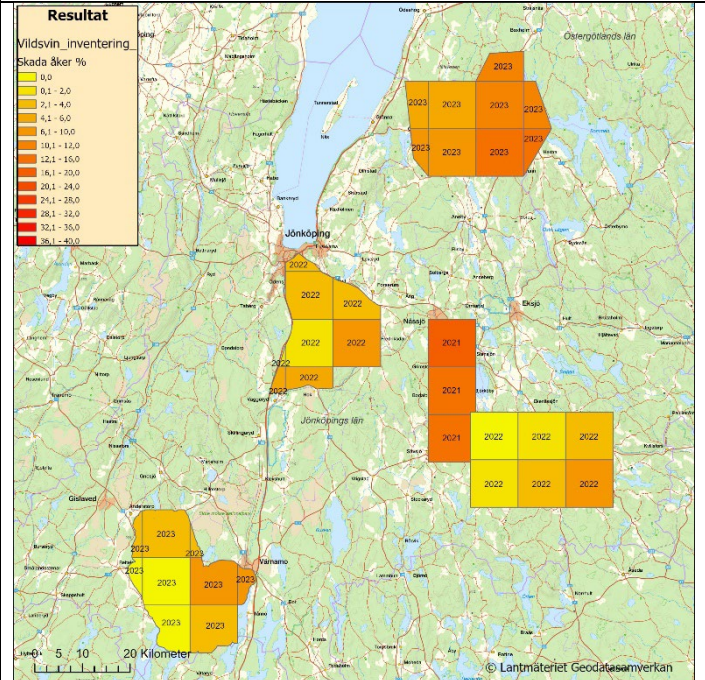

Bild 5:
Genomsnittlig skada på betesmark. För området i Vetlanda kommun visas resultatet för inventeringen 2020. Betesmark inventerade inte i området söder om Jönköping 2022, det är därför inte med i bilden.

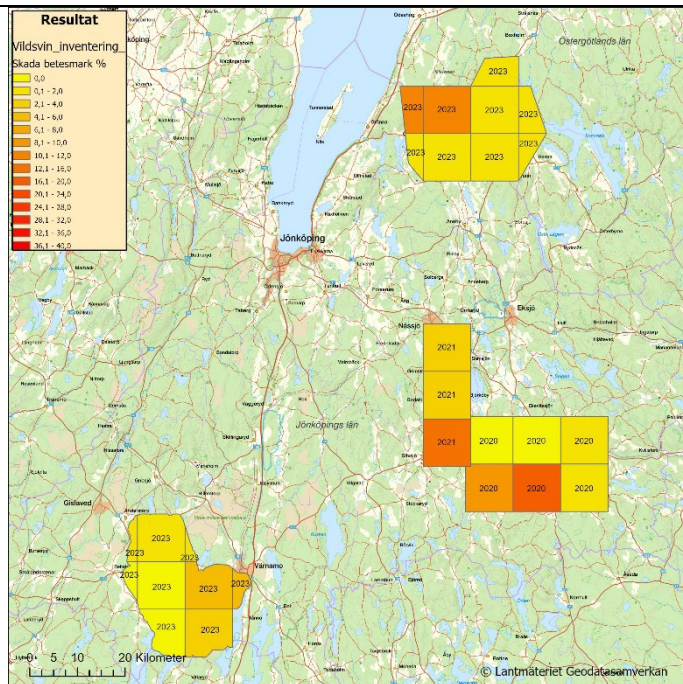
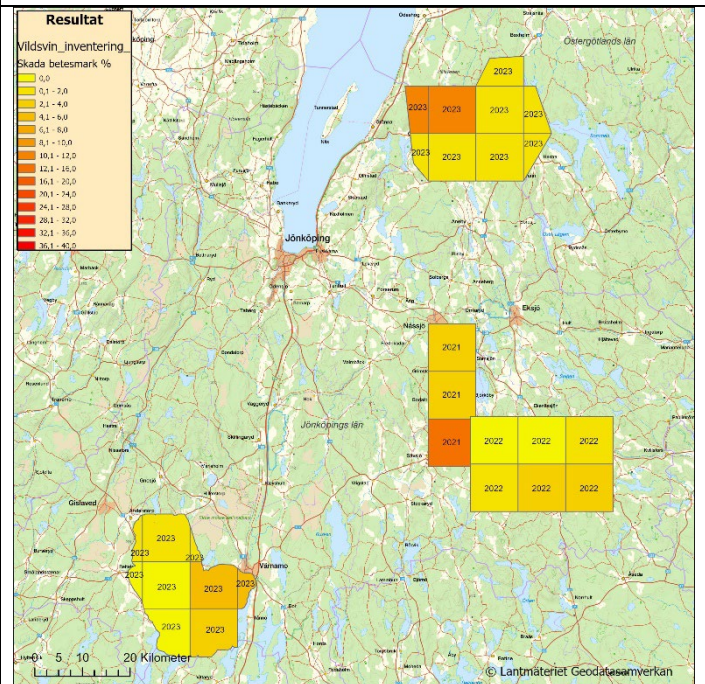

Bild 6:
Genomsnittlig skada på betesmark. För området i Vetlanda kommun visas resultatet för inventeringen 2022.

2023-06-27

Generella noteringar och analys av skadeförekomst

Inventeringen visar att vildsvinsskadorna är större i aktivt brukade jordbruk där vallarna gödslas väl och bryts i tre-fyra års växtföljd. Uppfattningen är ofta att det är större skador på organogen jord och i vallar som inte plöjs upp, något som inte stöds av våra inventeringar. Aktiva jordbruk med välskötta åkrar har betydligt större problem med vildsvinsskador än gårdar med en extensiv drift.

Skadorna är stora lokalt vilket bland annat tyder på att de flesta jordbruken påverkar skadorna genom en aktiv förvaltning med skydds jakt.

Skadorna har minskat betydligt i omfattning sedan 2020 i Vetlanda och sannolikt även i stora delar av länet i övrigt, vilket till stor del beror på en minskande vildsvinstam under perioden. Det är troligt att det förändrade regelverket kring mörkerriktmedel vid jakt har haft en stor betydelse för att effektivisera jakten och därigenom decimera vildsvinstammen.

Vildsvinens reproduktionsframgång styrs till stor del av dödligheten på kulingar de första veckorna efter födsel. Under ett par år har vädret inte varit gynnsamt i födselperioden vilket troligen också påverkat populationsutvecklingen. Mycket tyder på att födselperioden är relativt sen i länet, det återstår därför att se hur populationen utvecklas under 2023.

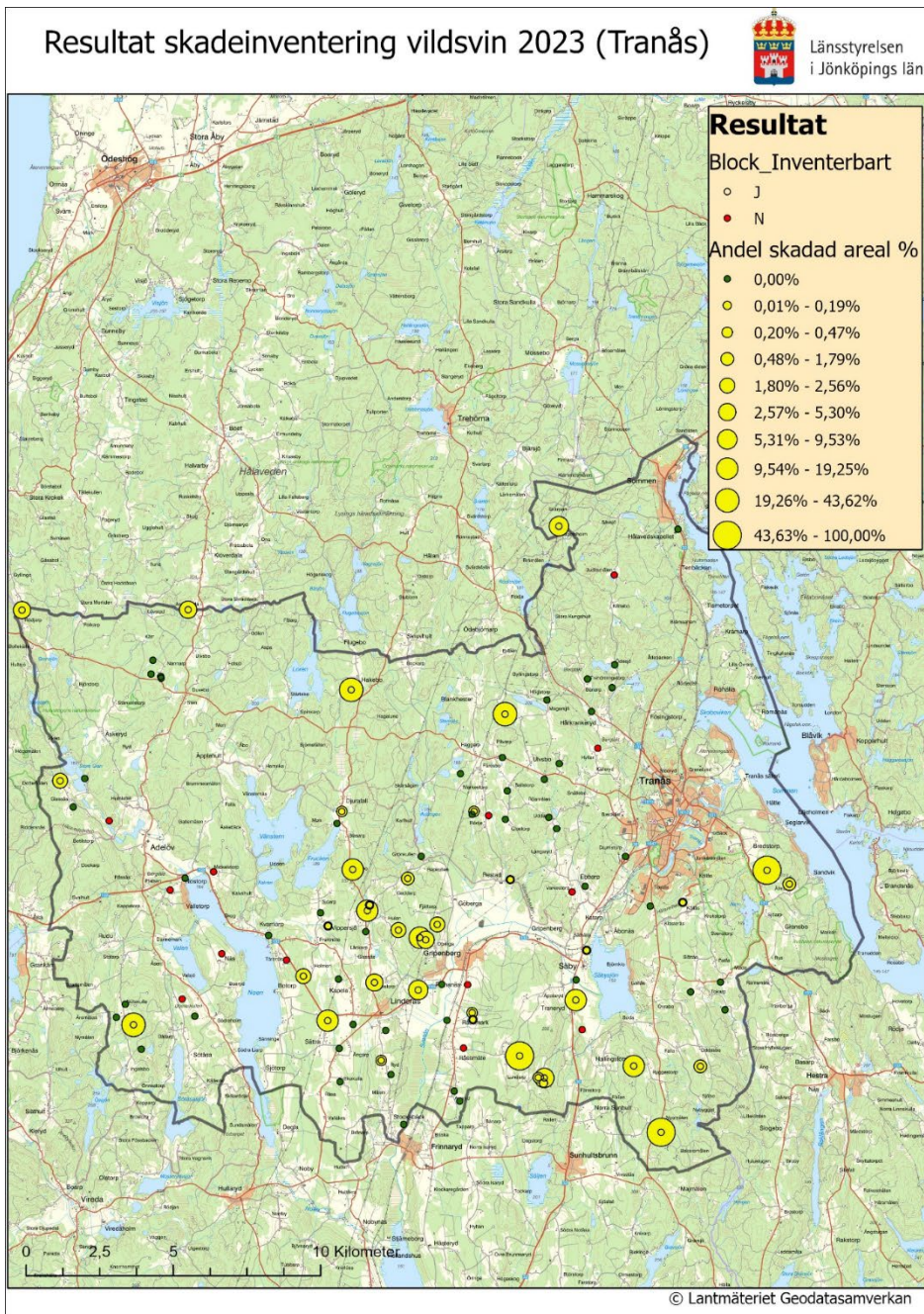
Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Ingemar Sjöberg, för frågor på telefon 010-2236380 eller via e-post Ingemar.Sjoberg@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon.

2023-06-27

Bilaga 1

2023-06-27

Bilaga 2

